

Μάθημα/Τάξη:	ΑΡΧΑΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
Κεφάλαιο:	ΠΟΛΙΤΙΚΑ
Όνοματεπώνυμο Μαθητή:	
Ημερομηνία:	20/03/2017
Επιδιωκόμενος Στόχος:	75/100

Διδαγμένο κείμενο:

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινήν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν· πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· ἔκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινας)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνουσον. Βάνουσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσα πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

Αριστοτέλης, Πολιτικά Θ2, 1-4

Εἶναι φυσικὴ λοιπὸν ἡ τάσις τοῦ ἀνθρώπου νὰ συνυπάρχει μαζί με ἄλλους σὲ μια τέτοια κοινωνία. Κι ἐκεῖνος ὅμως ποὺ πρῶτος τὴ συγκρότησε, υπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς πιο μεγάλους ευεργέτες τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί ὅπως ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ ἀνώτερο ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα ὅταν φτάνει στὴν τελειότητά του, ἔτσι ὅταν σπάζει τὴ σχέση του με τὸν νόμο καὶ τὴ δικαιοσύνη γίνεται τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα. Δὲν ὑπάρχει πιο ἀνυπόφορο καὶ πιο ολέθριο πράγμα ἀπὸ τὴν ἀδικία ποὺ διαθέτει ὅπλα. Ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν ἄλλη, γεννιέται εφοδιασμένος ἀπὸ τὴ φύση με ὅπλα γιὰ νὰ υπηρετήσει τὴ φρόνησι καὶ τὴν ἀρετὴ, ποὺ ὅμως μπορεῖ νὰ τα χρησιμοποιοῦν ἐξ ολοκλήρου καὶ γιὰ ἀντίθετους σκοποὺς. Γι' αὐτὸ ὁ δίχως ἀρετὴ ἄνθρωπος εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα τὸ πιο ἀνόσιο καὶ τὸ πιο ἄγριο, τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα στὶς ἐρωτικὲς ἀπολαύσεις καὶ στὶς ἀπολαύσεις τοῦ φαγητοῦ. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι στοιχεῖο συστατικὸ τῆς πόλης· εἶναι αὐτὸ ποὺ συγκρατεῖ τὴν τάξι στὴν πολιτικὴ κοινωνία.

Αριστοτέλης, Πολιτικά Α2, 15-16

Παρατηρήσεις:

Α. Να αποδοθεί στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: «Ότι μὲν οὖν νομοθετητέον ... εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς ». (10 μονάδες)

Β 1) Ποιές απόψεις σχετικά με το ρόλο της παιδείας διατυπώνονται στο απόσπασμα; (10 μονάδες)

Β2) Για ποιό λόγο ο Αριστοτέλης τοποθέτησε ένα θέμα για την παιδεία σε ένα έργο που σχετίζεται με πολιτικά ζητήματα; Να λάβετε υπόψιν στην απάντησή σας και το μεταφρασμένο κείμενο που σας δόθηκε.

(10 μονάδες)

Β3) Υπερ ποιας παιδείας κλίνει ο Αριστοτέλης; (10 μονάδες)

Γ. Η διαίρεση της ψυχής κατά Αριστοτέλη. (10 μονάδες)

Δ. Να βρεθούν συνώνυμα στην αρχαία ελληνική των παρακάτω λέξεων : παιδεία , λανθάνειν, βάνανσος, ἀμφισβητεῖται (10 μονάδες)

Αδίδακτο :

Ξενοφώντας Ελληνικά, 4,8,1-3

Καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ γῆν πόλεμος οὕτως ἐπολεμεῖτο. ἐν ᾧ δὲ πάντα ταῦτα ἐπράττετο, τὰ κατὰ θάλατταν αὖ καὶ τὰς πρὸς θάλαττη πόλεις γενόμενα διηγῆσομαι, καὶ τῶν πράξεων τὰς μὲν ἀξιωμανημονεύτους γράψω, τὰς δὲ μὴ ἀξίας λόγου παρήσω. πρῶτον μὲν τοίνυν Φαρνάβαζος καὶ Κόνων, ἐπεὶ ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους τῇ ναυμαχίᾳ, περιπλέοντες καὶ τὰς νήσους καὶ πρὸς τὰς ἐπιθαλαττιδίας πόλεις τοὺς τε Λακωνικοὺς ἄρμοστὰς ἐξήλαυνον καὶ παρεμυθοῦντο τὰς πόλεις ὡς οὔτε ἀκροπόλεις ἐντειχίσαιεν ἐάσοιεν τε αὐτονόμους, οἱ δ' ἀκούοντες ταῦτα ἤδοντό τε καὶ ἐπήνουν καὶ ξένια προθύμως ἔεμπον τῷ Φαρναβάζῳ. καὶ γὰρ ὁ Κόνων τὸν Φαρνάβαζον ἐδίδασκεν ὡς οὕτω μὲν ποιοῦντι πᾶσαι αὐτῶ αἱ πόλεις φίλαι ἔσονται, εἰ δὲ δουλοῦσθαι βουλόμενος φανερός ἔσοιτο, ἔλεγεν ὡς μία ἐκάστη πολλὰ πράγματα ἰκανὴ εἴη παρέχειν καὶ κίνδυνος εἴη μὴ καὶ οἱ Ἕλληνας, εἰ ταῦτα αἴσθοντο, συσταῖεν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπείθετο ὁ Φαρνάβαζος. ἀποβὰς δ' εἰς Ἔφεσον τῷ μὲν Κόνωνι δοὺς τετταράκοντα τριήρεις εἰς Σηστὸν εἶπεν ἀπαντᾶν, αὐτὸς δὲ πεζῇ παρήει ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀρχήν.

Παρατηρήσεις :

A. Να μεταφραστεί το απόσπασμα (20 μονάδες)

B. α) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ἐάσοιέν : ο ἴδιος τύπος στον ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

παρήσω: β' ενικό αορίστου οριστικής στη φωνή που βρίσκεται

ἔσονται : γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

δουλοῦσθαι: β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή

ἀποβὰς : β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής

β) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

Πόλεις: αιτιατική πληθυντικού

τῷ Κόνωνι : κλητική ενικού

οἱ ἀκούοντες : δοτική πληθυντικού

τριήρεις: γενική ενικού

ταῦτα: κλητική ενικού θηλυκού γένους

(10 μονάδες)

Γ α) να αναγνωριστούν συντακτικά οι ὅροι: τὰς μὴ ἀξίας, λόγου, τῇ ναυμαχίᾳ, ξένια, τῷ Φαρναβάζῳ

β) ἀκούοντες, ποιοῦντι, ἀποβὰς, βουλόμενος : να αναλυθοῦν οι μετοχές στις αντίστοιχες προτάσεις.

γ) Να βρείτε τους πλάγιους λόγους του κειμένου και να τους μετατρέψετε σε ευθείς.

(10 μονάδες)

τύχη ἀγαθὴ !